

**RADA
EVROPSKÉ UNIE**

**Brusel 12. prosince 2008 (15.12)
(OR. en)**

**15904/1/08
REV 1**

**ENER 388
ENV 856**

PRŮVODNÍ POZNÁMKA

Číslo dok. Komise KOM(2008) 768 v konečném znění/2

Předmět: SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ,
EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A
VÝBORU REGIONŮ
-Větrná energie na moři: opatření nezbytná pro splnění cílů energetické
politiky na rok 2020 a dále

Delegace naleznou v příloze **novou verzi** dokumentu Komise KOM(2008) 768 v konečném znění/2.

Příloha: KOM(2008) 768 v konečném znění/2

KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

V Bruselu dne 12.12.2008
KOM(2008) 768 v konečném znění/2

CORRIGENDUM:

Replaces COM 768 of 13.11.2008.
Concerns all linguistic versions.

**SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU
HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ**

**Větrná energie na moři:
opatření nezbytná pro splnění cílů energetické politiky na rok 2020 a dále**

SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ

Větrná energie na moři: opatření nezbytná pro splnění cílů energetické politiky na rok 2020 a dále

1. ENERGIE VĚTRU NA MOŘI – MNOHO NEVYUŽITÝCH MOŽNOSTÍ

Větrná energie bude hrát stěžejní roli v plnění cílů nové energetické politiky v Evropě. Větrná energie dnes zaujímá významný podíl v celkové výrobě elektřiny pouze v hrstce členských států, ale její význam narůstá: více než 40 % veškeré nové kapacity na výrobu elektřiny přidané do evropské distribuční soustavy v roce 2007 byla energie větrná, což z ní vedle zemního plynu¹ činí nejrychleji rostoucí technologii na výrobu elektřiny. Podle modelového scénáře použitého v druhém strategickém přezkumu energetiky² bude do roku 2020 tvořit větrná energie více než třetinu veškeré elektřiny vyrobené z obnovitelných zdrojů a do roku 2030 téměř 40 %, což bude do tohoto roku představovat celkovou investici ve výši nejméně 200 – 300 bilionů EUR (čili zhruba čtvrtinu všech investic do elektráren).

Ve sdělení Komise z roku 2007 o energetické politice pro Evropu³ se uvádí, že na podporu energetických cílů EU bude nezbytné více rozvíjet využívání oceánů a moří s ohledem na jejich potenciál pro výrobu energie a diverzifikaci dopravních tras a způsobů energetických dodávek. **Zatímco pozemní větrné elektrárny budou v blízké budoucnosti nadále převažovat, význam větrných elektráren na moři bude narůstat.** V porovnání s pozemními větrnými elektrárnami je výroba a údržba větrných elektráren na moři složitější a finančně náročnější⁴, na druhé straně má ale řadu klíčových výhod. Vítr na moři je obvykle silnější a stabilnější než na pevnině, což znamená výrazně vyšší výkonnost na instalovanou jednotku. Na moři mohou být větrné turbíny větší než na pevnině, protože odpadají logistické obtíže spojené s pozemním přesunem obrovských částí turbín z místa výroby na místo určení. Větrné parky na moři se také méně pravděpodobně stanou terčem námitok okolních obyvatel a dalších zúčastněných stran, pokud ovšem nedojde ke střetu zájmů s konkurujícími námořními aktivitami nebo k negativnímu dopadu na důležité environmentální zájmy týkající se mořského prostředí. Ve skutečnosti mohou být větrné parky na moři prospěšné pro ochranu mořských ekosystémů a mohou dosáhnout synergie s dalšími nově vznikajícími způsoby využívání moře, jako je příbřežní akvakultura, která by mohla využívat základové konstrukce větrných parků.

Vítr na evropských mořích představuje široký a přirozený zdroj čisté obnovitelné energie. Vzhledem k tomu, že **energie větru na moři** produkuje elektřinu bez fosilních paliv a vytváří pracovní místa a růst v odvětví, ve kterém mají evropské podniky celosvětové prvenství, **může významnou měrou přispět ke splnění všech tří klíčových cílů nové energetické politiky pro Evropu**: snížit emise skleníkových plynů, zajistit zabezpečení dodávek a zvýšit konkurenceschopnost EU.

¹ Zdroj: „Čistá energie“ od Evropské asociace pro větrnou energii (EWEA).

² KOM(2008) 776.

³ KOM(2007) 1.

⁴ Viz srovnání nákladů na technologie v SEK(2008) 2872.

Z hlediska fyzikální energie by mohla větrná energie teoreticky pokrýt poptávku po elektřině v celé Evropě. V praxi je však míra a rychlost využitelnosti tohoto významného potenciálu omezena proměnlivostí větru a dalšími technickými, politickými a ekonomickými problémy a překážkami. Dnes zůstává potenciál větrné energie na moři z velké části nevyužit: i bez potencionálního využití elektráren založených na plovoucích plošinách na volném moři, **je pravděpodobné, že do roku 2020 bude využitelný potenciál zhruba 30–40krát vyšší, než je současná instalovaná kapacita⁵, a v časovém horizontu do roku 2030 by to mohlo být až 150 GW⁶ čili zhruba 575 TWh.** Je proto nutné uplatnit proaktivní politiku a chopit se této příležitosti.

Přestože se Komise konkrétně zabývá opatřeními potřebnými pro široké nasazení větrných elektráren na moři, hodně zde předložených výzev a iniciativ je také významných i pro jiné obnovitelné zdroje energie na moři jako např. přílivová energie, energie vln, termální energie a energie mořských proudů. Přestože jsou méně rozvinuty než větrná energie, budou tyto nově vznikající zdroje energie na moři rovněž moci přispět ke splnění cílů evropské energetické politiky.

V této souvislosti existuje široký prostor pro možné synergie mezi evropskou energetickou politikou a novou integrovanou námořní politikou EU⁷, který se v budoucnosti pravděpodobně ještě zvětší. Základní body obou politik jsou totožné: obě usilují o integraci hospodářského rozvoje a ochrany životního prostředí. Pokud by postupovaly společně, mohly by umožnit lepší prozkoumání geopolitického významu evropských oceánů a moří pro bezpečnost zásobování energií, konkurenceschopnost a udržitelnost.⁸

2. VZNIKAJÍCÍ TRH ČELÍCÍ MNOHA VÝZVÁM

2.1. Zdokonalení celkového rámce je na cestě

Stejně jako ostatní technologie v oblasti obnovitelné energie potřebuje větrná energie na moři jasné, stabilní a příznivé rámcové podmínky, pokud má být rozvinut její potenciál v konkurenci s konvenčními zdroji energie. Hlavní regulační nástroje na úrovni EU, které to dosud zaručují jsou všeobecné právní předpisy EU v oblasti vnitřního trhu s elektřinou⁹, „směrnice o elektrické energii z obnovitelných zdrojů“¹⁰, systém EU pro obchodování s emisemi¹¹ a Pokyny Společenství ke státní podpoře na ochranu životního prostředí¹².

Tento stávající rámec je rozvinutý ve „**třetím balíčku o vnitřním trhu s energií**“ Komise z října 2007¹³ a v „**balíčku opatření pro oblast energetiky a klimatu**“ předloženém v lednu

⁵ Z 56,5 GW instalovaných v EU pocházelo na konci roku 2007 pouze 1,1 GW z elektráren na moři (Zdroj: EWEA - Evropská asociace pro větrnou energii).

⁶ Podle modelového scénáře provedeného pro druhý strategický přezkum energetiky to má být 31GW do roku 2020. Odhady EWEA zveřejněné v březnu jsou 20, 35 nebo 40 GW do roku 2020 a 40, 120 nebo 150 GW do roku 2030 (v pořadí „nízký“, „střední“ a „vysoký“ odhad). Očekává se, že Evropská agentura pro životní prostředí zveřejní odhad od nezávislého zdroje ke konci roku 2008.

⁷ KOM(2007) 575 ze dne 10.10.2007.

⁸ Viz pracovní dokument útvarů Komise s názvem „Energetická a námořní politika: jejich lepší propojení“, SEK(2007) 1283 ze dne 10.10.2007.

⁹ Úř. věst. L 176, 15.7.2003.

¹⁰ Úř. věst. L 283, 27.10.2001.

¹¹ Úř. věst. L 275, 25.10.2003, s. 32.

¹² Úř. věst. C 82, 1.4.2008, s. 1.

¹³ http://ec.europa.eu/energy/electricity/package_2007/index_en.htm

2008¹⁴. **Včasné přijetí a provedení těchto balíčků bude hlavním přínosem EU k podpoře větrné energie na moři a obnovitelné energie vůbec.** Navržená zlepšení zahrnují závazné cíle, nástroje, které mají podpořit větší regionální spolupráci mezi energetickými regulačními orgány a provozovateli sítí, a větší požadavky na členské státy, aby zjednodušily své plánovací a schvalovací postupy, poskytl přístup k rozvodné síti a omezily administrativní překážky.

Některé překážky však zasahují přímo projekty v oblasti větrné energie na moři nebo se jich dotýkají zčásti. Na základě veřejné konzultace zainteresovaných stran, která proběhla počátkem roku 2008¹⁵, určila Komise čtyři klíčové oblasti, které vyžadují zvláštní pozornost.

2.2. Odvětví čelící specifickým průmyslovým a technologickými nárokům

V porovnání s větrnými elektrárnami na souši jsou větrné elektrárny na moři stále relativně drahé a technologicky nedostatečně rozvinuté. Některé dřívější projekty byly v podstatě uplatněním mírně upravených technologií pozemních elektráren na moře a potýkaly se s neočekávanými technickými problémy, např. s nespolehlivostí částí turbín, jako jsou převodovky a transformátory. Tato skutečnost způsobila nejistotu u investorů, **ztížila financování projektů** a vzhledem k rizikovému pojistnému požadovanému investory zvyšuje i náklady. Dosavadní zkušenosti rovněž poukazují na to, jak důležité je snížit náklady na výstavbu, provoz a údržbu, které jsou v drsnějším a obtížněji přístupném mořském prostředí mnohem vyšší než na pevnině.

Současná struktura tohoto odvětví dále komplikuje situaci. Pouze málo výrobců turbín má dnes dlouhodobé a bohaté zkušenosti se zařízeními instalovanými v mořských podmínkách – což snižuje stupeň hospodářské soutěže a inovace a ještě více zvyšuje cenový rozdíl oproti elektrárnám na pevnině. Navíc **existují na různých stupních dodavatelského řetězce problémy**: zásadní překážkou je omezená dostupnost částí turbín, cenově přístupných instalačních plavidel, vhodných zařízení v přístavech a odpovídajícího vybavení a infrastruktury stejně jako nedostatek odborného personálu s nezbytným kvalifikačním profilem.

Současné technologie budování základů se omezují na relativně mělké vody (hloubka dna je typicky menší než 30 metrů). Rozsáhlé zavádění elektráren na moři by bylo velice usnadněno technologiemi, které by umožnily vybudování těchto elektráren na volném moři, ale u reálných staveb je nutno přihlížet k cenově přijatelným řešením.

Mořským větrným elektrárnám dnes konkurují jednak větrné elektrárny na souši (co se týče současné výrobní kapacity turbín), a jednak průmysl těžby ropy a zemního plynu na moři (co se týče dostupného zařízení a odborných znalostí a zkušeností pro práci na moři). V tomto „dvojím sevření“ musí průkopníci v tomto odvětví bojovat o to, aby se z menšinového trhu stalo plnohodnotné průmyslové odvětví; protože dokud si toto odvětví razí cestu na poli nových technologií, přistupují investoři k významnějším investicím do výzkumu a vývoje a k požadovaným investicím do dodavatelského řetězce s obezřetností.

¹⁴ http://ec.europa.eu/energy/climate_actions/index_en.htm

¹⁵ Shrnutí reakcí na tyto konzultace je k dispozici na http://ec.europa.eu/energy/res/consultation/offshore_wind_energy_en.htm

2.3. Nedostatečně integrované strategické plánování a přeshraniční spolupráce

Narozdíl od územního plánování na souši **mají členské státy obecně omezené zkušenosti a někdy také neadekvátní řídicí struktury a pravidla pro integrované územní plánování v mořském prostředí.** Chybějící postupy, které by zohlednily zároveň prostorové rozmístění větrných zdrojů, omezení představované jinými námořními zájmy a aktivitami a aspekty elektrické rozvodné sítě, mohou vést ke zvýšené nejistotě, ke zpoždění nebo i krachu projektů na moři. To stejné platí i pro další obnovitelné zdroje na moři jako jsou přílivová energie a energie vln.

Absence přístupu k elektrické rozvodné síti na moři způsobuje navíc pochybnosti o možnostech a ceně připojení k síti a vytváří další riziko pro projekty na moři.

Na druhé straně mohou projekty na moři být příležitostí pro vytvoření sítí, které by jednak propojily novou kapacitu na výrobu elektřiny a jednak i zavedly nebo zvýšily přenosovou kapacitu mezi jednotlivými oblastmi na vnitřním trhu s elektřinou. Takováto **potenciální synergie mezi projekty na moři a přeshraničním propojovacím vedením v současné době však není využívána**¹⁶. Jedním z důvodů jsou také další komplikace, které by s sebou takováto přeshraniční spolupráce kvůli potřebě vypořádat se s rozdílnými regulačními a plánovacími režimy přinášela. Bez přeshraniční spolupráce je zde však riziko, že investice do rozvodné sítě nebudou optimální, protože budou nahlíženy z hlediska jednotlivých projektů a ne z hlediska celého systému. Projekty na moři, které závisí na přeshraničním propojovacím vedení jsou tedy zranitelnější vzhledem k nejistotě, která pramení z odlišností v regulačních režimech, jako jsou programy podpory a pravidla pro náhradu nákladů na investice do rozvodné sítě.

Potřeba lepší přeshraniční koordinace se netýká pouze plánování a vývoje sítí, ale také provozu a řízení přenosové soustavy. Vyrůstající význam elektráren na moři může mít důsledky, které bude potřeba zohlednit ve strategiích řízení přetížení sítí, v plánech vyrovnaní výroby a poptávky a v dokonalejších mechanismech přeshraničního obchodu a vyvazovacích trhů s elektřinou.

2.4. Nedostatečná výměna znalostí a informací brzdí hladké zavádění právních předpisů EU v oblasti životního prostředí

Výroba elektrické energie na moři je ve většině členských států relativně nová anebo vůbec neexistuje a zkušenosti se zaváděním právních předpisů EU v oblasti životního prostředí jako jsou „směrnice o ptácích“¹⁷, „směrnice o stanovištích“¹⁸ a směrnice o „posuzování vlivů na životní prostředí“¹⁹ s ohledem na tyto projekty jsou stále poměrně řídké. V praxi to znamená, že pracovníci v oblasti vývoje projektů na moři se potýkají s nejasnostmi, které mohou způsobit další zpoždění a zvýšení nákladů.

Jedním z faktorů, který zbytečně ztěžuje projekty na moři je **zpoždění, se kterým členské státy vymezují chráněná území podle směrnice o stanovištích a směrnice o ptácích v mořském prostředí.** Fakt, že tato území ještě nebyla určena, zvyšuje nejistotu ohledně

¹⁶ Povaha této možné synergie je dobře znázorněna v nedávné zprávě konzultační firmy 3E viz [http://www.greenpeace.org/eu-unit/press-centre/reports/A-North-Sea-electricity-grid-\(r\)evolution](http://www.greenpeace.org/eu-unit/press-centre/reports/A-North-Sea-electricity-grid-(r)evolution).

¹⁷ Úř. věst. L 103, 25.4.1979.

¹⁸ Úř. věst. L 206, 22.7.1992.

¹⁹ Úř. věst. L 175, 5.7.1985.

potenciální vhodnosti jakékoliv dané lokality pro větrné parky. Bez nezbytných dat o mořských ekosystémech a informací o tom, kde se vyskytují citlivé nebo chráněné druhy a stanoviště, mohou být posouzení vlivu farem na životní prostředí a povolovací řízení zdlouhavější a stát se předmětem dalších sporů.

Další faktor se týká informovanosti o nejnovějších poznatcích o dopadu větrných parků na přírodní stanoviště a živočišné druhy. Aby bylo usnadněno posouzení dopadu na životní prostředí, je třeba tyto informace vydávat a sdílet systematictěji. Přestože existuje velké množství rychle se rozvíjející odborné literatury, většina z ní pochází z poslední doby a je mnohým místním, regionálním a vnitrostátním orgánům a zúčastněným stranám neznámá. **V této situaci hrozí pracovníkům v oblasti vývoje, že budou vystaveni nepřiměřeným a nákladným požadavkům na posouzení a sledování vlivů na životní prostředí,** kterým by bylo možno se vyhnout, pokud by byly brány v potaz nejmodernější poznatky.

2.5. Řešení problematických otázek a vyrovnavání proudu v pozemních elektrických sítích

Výroba elektřiny v projektech na moři má z několika důvodů tendenci být méně územně rozptýlená než výroba ve větrných elektrárnách na souši nebo energie vyrobená pomocí jiných technologií OZE.

V první řadě potřeba zavést zvláštní síťová připojení k bodům daleko od pobřeží přináší úspory z rozsahu, které jsou zvláště důležité, pokud mají být projekty na moři konkurenceschopné (zejména v případě regulačních režimů, kde jsou náklady na připojení hrazeny vývojovým týmem namísto síťovými tarify). Toto samo o sobě již znamená, že projekty na moři budou pravděpodobně rozsáhlejší než na souši.

Ve druhé řadě na moři neexistuje pro energii zde vyrobenou poptávka (snad kromě spotřeby na plošinách pro těžbu ropy nebo zemního plynu), takže všechny přístupové body vyrobené energie jsou soustředěny na pobřeží.

Pokud se naplní scénář masivního rozvoje větrných elektráren na moři, **bude to výzva pro kapacitu současné soustavy, co se týče vyrovnání nabídky a poptávky a dodání energie na místa spotřeby,** z nichž mnoho se nachází ve vnitrozemí. V některých členských státech (zejména v Německu), již problémy existují nebo jsou v případě významného navýšení kapacity větrné energie v Severním moři očekávány. Potřeba další propojovací kapacity byla prokázána např. i ve studii německé agentury Dena (Dena I).²⁰

3. DALŠÍ POSTUP

3.1. Investice do budoucí konkurenceschopnosti odvětví větrné energie v EU

Aby mohla větrná energie na moři vystoupit ze stínu svých nejbližších konkurentů o investice (větrná energie na souši a těžba ropy a zemního plynu na moři), bude třeba v průběhu nadcházejících desetiletí ještě vynaložit hodně úsilí na rozvinutí technologií a infrastruktury dodavatelského řetězce. **Strategický plán pro energetické technologie (plán SET)**²¹, předložený v roce 2007 a schválený Evropskou radou v březnu roku 2008, tvoří spolu se

²⁰ www.offshore-wind.de/page/index.php?id=2605&L=1

²¹ KOM(2007) 723, 22.11.2007.

Sedmým rámcovým programem pro výzkum, technický rozvoj a demonstrace (FP7)²² a s programem Inteligentní energie (IEE)²³ celkový rámec EU, na jehož základě mají být tyto problémy řešeny. Fondy politiky soudržnosti Unie budou navíc podporovat pro období 2007–2013 investice ve výši více než 787 milionů EUR do větrné energie včetně projektů na moři. Vzhledem k tomu, že fondy politiky soudržnosti mohou rovněž podporovat investice do udržitelné energie včetně větrné energie i v rámci výzkumu a vývoje (celkový příděl činí 63,6 miliardy EUR), očekává se, že reálná podpora oblasti větrné energie fondy politiky soudržnosti bude mnohem vyšší.

Plán SET označil zdvojnásobení objemu výroby největších větrných elektráren, kde přední místo zaujímá větrná energie vyrobená na moři, jako klíčový bod pro splnění cílů na rok 2020 a navrhl **Evropskou průmyslovou iniciativu týkající se větrné energie**. Cílem je podporovat uvedení na trh a snížení nákladů větrné energie, ale vzhledem k tomu, že větrná energie na souši již je jednou z nejkonzukvenčnějších technologií, soudí Komise, že **klíčovou prioritou této iniciativy by měla být větrná energie na moři**. I když by mohlo být lákavé, kdyby se odvětví větrné energie zaměřilo na sklizení úspěchů v současnosti rychle rostoucího trhu na souši, investování do výroby energie na moři bude kriticky důležité pro udržení celosvětového vedoucího postavení EU v technologiích a připraví půdu pro nové vývozní trhy. To bude mít i důležitý pozitivní vliv (efekt „přelití“) na jiné příbuzné trhy; dobrým příkladem může být moderní kabelová technologie stejnosměrného proudu s vysokým napětím (HVDC), kde má evropský průmysl jedinečný potenciál.²⁴

Z těchto důvodů **počínaje pracovním programem v oblasti energetiky pro rok 2009 klade Komise v rámci FP7 větší důraz na větrnou energii vyprodukovanou na moři**. Strategický plán výzkumu²⁵ technologické platformy pro větrnou energii (TP vítr)²⁶ zveřejněný v červenci 2008 obsahuje návrh na přednostní výzkum v oblasti energie vyrobené na moři, což je vítaným podnětem pro určení priorit a koordinaci budoucího výzkumu v EU a členských státech. V této souvislosti jsou členské státy podporovány v tom, aby více využily příležitosti nabízené fondy politiky soudržnosti v oblasti výzkumu a vývoje.

Strategický plán výzkumu poukázal na **otázku přiměřenosti současné výše podpory pro výzkum větrné energie (včetně větrné energie na moři)**. Vzhledem k novému a **ambicióznímu směřování evropské energetické politiky** bude Komise tuto záležitost dále posuzovat v souvislosti se sdělením o financování nízkouhlíkových technologií, které bylo ohlášeno v plánu SET. Ve stejné souvislosti **budou zváženy i možnosti propojení veřejných, průmyslových a dalších soukromých zdrojů** v rámci evropské průmyslové iniciativy tak, aby bylo zajištěno, že aspektům větrné energie na moři bude věnována dostatečná pozornost.

Co se týče kvalifikovaných pracovníků, instalačních plavidel a dalších specializovaných zdrojů, soutěží větrná energie na moři s nerovnou konkurencí těžby ropy a zemního plynu. Časem však **může být styčná plocha mezi průmyslem těžby ropy a zemního plynu a obnovitelnými zdroji energie na moři přínosem, a to pokud se v pobřežních oblastech využije příležitost a dosáhne se postupného řízeného přechodu k novým zdrojům energie**. Mnoho zemí v Evropě si již nyní uvědomuje potenciál pro vytvoření nových

²² Úř. věst. L 412, 30.12.2006, s. 1.

²³ Úř. věst. L 310, 9.11.2006, s. 15.

²⁴ Pro ilustraci viz „iniciativa Electra“: http://ec.europa.eu/enterprise/electr_equipment/electra.htm

²⁵ www.windplatform.eu/92.0.html

²⁶ www.windplatform.eu

pracovních míst, růstu a hospodářské obnovy, která spočívá v novém uplatnění již existujících dovedností a zdrojů z rybolovu, stavby lodí a upadajících přístavů a dalších potenciálně relevantních průmyslových odvětví. Zatímco vysoké ceny ropy budou ještě nějakou dobu stimulovat nepřetržité investice do těžby ropy a zemního plynu v Evropě, dosáhla tato těžba vrcholu a nastal čas na plánování přechodu a ovládnutí nezbytných nových dovedností. Programy Evropské unie jako je Inteligentní energie – Evropa a programy v rámci politiky soudržnosti se již používají na financování projektů, které mají proaktivní přístup k přechodu na obnovitelné zdroje a podporují rozvoj větrné energie vyprodukované na moři.²⁷

3.2. Přijetí strategičtějšího a koordinovanějšího přístupu k rozvoji větrných elektráren na moři

Jak je vysvětleno výše, k tomu, aby mohly být efektivně a co nejlevněji využity evropské větrné zdroje, bude zapotřebí zaujmout strategičtější a koordinovanější přístup, přičemž může hrát roli celá řada plánovacích nástrojů a fór na celoevropské nebo regionální úrovni.

Co se týče zdrojů obnovitelné energie, navrhla Komise, aby nová směrnice o energii z obnovitelných zdrojů uložila členským státům povinnost vypracovat vnitrostátní akční plány.²⁸ To bude pro členské státy příležitost, aby stanovily ucelený rámec pro přínos různých zdrojů a technologií obnovitelné energie. Bylo by vhodné, aby členské státy, které disponují obnovitelnými zdroji energie na moři jasně uvedly, jaký podíl bude tato energie podle jejich očekávání tvořit v plnění jejich cílů na rok 2020.

Co se týče životního prostředí na moři, bude pro členské státy provádění nedávno přijaté **rámcové směrnice o strategii pro mořské prostředí**²⁹ příležitostí zahrnout větrné parky na moři do celkového posouzení tlaku a dopadů na mořské prostředí a posoudit, zda větrné parky mohou mít vliv na dosažení cíle „dobrého stavu prostředí“ této směrnice. V této spojitosti mohou **regionální úmluvy pro mořské prostředí** (OSPAR, HELCOM, MAP, BSC atd.) rovněž přispět k lepší koordinaci; hodně práce již bylo uděláno, např. pokud jde o posuzování dopadů na životní prostředí.³⁰

Co se týče elektrické rozvodné sítě, stanou se novými důležitými nástroji pro koordinaci regionální spolupráce v rámci nové **Evropské sítě provozovatelů elektroenergetických přenosových soustav (ENTSO)**, navržené ve „třetím balíčku“³¹, a s ní spjaté plány na rozvoj rozvodné sítě a investic; přičemž evropští provozovatelé elektroenergetických přenosových soustav podporují plány na vytvoření specializovaných regionálních rozvodných sítí pro elektřinu vyprodukovanou na moři. Při koordinování regulačních záležitostí budou také hrát významnou roli **nová Agentura pro spolupráci energetických regulačních orgánů** a současné regionální iniciativy, a to s cílem zajistit zavedení dokonalejších tržních mechanismů (včetně vyrovnávacího proudu a přeshraničního obchodu) a koordinovanějších, flexibilnějších a příznivějších podmínek podporujících investice do nadnárodních rozvodných sítí na moři. Kromě toho **evropští koordinátoři** jmenovaní podle Pokynů TEN-E (Pokyny pro transevropské energetické sítě)³², včetně koordinátora pro větrnou energii na moři v severní Evropě, byli konkrétně pověřeni, aby podporovali evropskou dimenzi určitých

²⁷ Viz např.: www.power-cluster.net, www.offshore-power.net a www.windskill.eu.

²⁸ KOM(2008) 19, 23.1.2008.

²⁹ Úř. věst. L 164, 25.6.2008, s. 19.

³⁰ Viz www.ospar.org a www.environmentalexchange.info

³¹ KOM(2007) 528.

³² Úř. věst. L 262, 22.9.2006.

projektů tím, že pomohou usnadnit přeshraniční dialog a pomohou koordinovat vnitrostátní postupy pro konzultace se zúčastněnými stranami.

Účelem je zajistit, aby byly tyto různé mechanismy navzájem propojeny a zároveň aby byly využity jejich konkrétní výhody, zdroje a odborné znalosti a dovednosti. Podle sdělení Komise – Integrovaná námořní politika pro Evropskou unii³³ **musí směřovat dlouhodobá vize pro správu moří ke skutečně integrovanému územnímu plánování námořních prostor;** do konce roku 2008 Komise představí plán k dosažení tohoto cíle. Takovýto postoj by mohl vytvořit rámec pro nalezení rovnováhy a vyjednání kompromisu mezi odlišnými zájmy jednotlivých odvětví a mohl by nastavit stabilní podmínky pro investice. **Aby bylo v daném čase dosaženo pokroku v plnění tohoto cíle, bude zapotřebí praktických kroků a zkušeností, které vychází z reálných potřeb tohoto odvětví s vysokou politickou důležitostí.**

V tomto směru poskytne právě probíhající německo-švédsko-dánské úsilí o vybudování eventuálního společného připojení pro tři větrné parky nacházející se v „Kriegers Flak“ v Baltském moři (které je silně podporováno evropským koordinátorem) cenné zkušenosti ohledně způsobu, jak se podělit o potenciální socioekonomické výhody takového společného řešení, které by zkombinovalo větrné parky a připojení k síti. **Komise podpoří a doplní snahu evropského koordinátora o sblížení těchto odlišných mechanismů, orgánů a zúčastněných stran, o nalezení nejlepších metod prostřednictvím konkrétních případů a o vytvoření příznivého prostředí pro vznik podobných snah o spolupráci i jinde, počínaje Severním mořem.** Komise zejména zajistí úzkou spolupráci s projekty financovanými z prostředků EU jako NORSEWiND³⁴ a WINDSPEED³⁵, které v této věci mají zvláštní význam.

3.3. Vytěžení maxima z přínosu větrné energie na moři pro životní prostředí

Větrná energie představuje čistý zdroj energie bez emisí, skleníkových plynů ani místního znečištění ovzduší a tento její přínos pro životní prostředí spolu s výhodami plynoucími ze stability tohoto zdroje jsou široce uznávané a naprostá většina Evropanů má tedy k větrné energii velice pozitivní vztah³⁶. Nulová spotřeba vody ve srovnání s výrobou tepelné energie a pozitivní, globální a dlouhodobý přínos pro zachování biologické rozmanitosti ve vztahu ke zmírňování klimatických změn jsou méně známé, ale stejně významné.

Místně však jednotlivé projekty občas vyvolávají námitky kvůli změnám vzhledu krajiny, hluku a vlivu na místní biologickou rozmanitost a přírodní stanoviště. Pokud budou větrné parky umístěny daleko od pobřeží, pouze negativní dopad na životní prostředí může potenciálně představovat problém. Dosavadní zkušenosti ale ukazují, že ve skutečnosti je tomu tak málokdy: **monitorovací programy současných větrných parků na moři ukázaly,**

³³ KOM(2007) 575, 10.10.2007.

³⁴ NORSEWiND je nový projekt založený FP7, který má zmapovat větrné zdroje Baltského, Irského a Severního moře za použití kombinace tradičních meteorologických stožárů, snímacích přístrojů na dálku umístěných na pevnině a dat ze satelitů.

³⁵ Podporován evropským programem Inteligentní energie, WINDSPEED si klade za cíl vyvinout plán na budování větrných elektráren ve středním a jižním Severním moři a vzít přitom v úvahu možné střety zájmů s námořními aktivitami.

³⁶ Zvláštní průzkum agentury Eurobarometer, leden 2007. http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_262_en.pdf

že je docela dobře možné postavit i rozsáhlé parky bez toho, aby měly významnější dopad na místní biologickou rozmanitost a přírodní stanoviště.

Nicméně parky, které nebudou vhodně umístěny, by mohly negativně ovlivnit citlivé druhy a stanoviště. Takovéto **potenciální problémy by měly být pomocí strategických posouzení identifikovány v raném stadiu** a v případě nutnosti by měly být řešeny pomocí vhodných zmírňujících opatření tak, aby byly vyloučeny nebo minimalizovány nepříznivé následky.

Komise soudí, že **současné právní předpisy EU týkající se přírody a dopadů na životní prostředí tvoří přiměřený rámec, který je dostatečně flexibilní, aby se s těmito aspekty dokázal vypořádat.** Komise však uznává, že pro uplatnění těchto předpisů na zvláštní případy větrných parků, nacházejících se v chráněných nebo citlivých přírodních oblastech nebo v jejich blízkosti, by dodatečné pokyny mohly pomoci vytvořit větší jistotu pro pracovníky v oblasti vývoje, vnitrostátní orgány a další zúčastněné strany. Proto **útvary Komise zintenzívní práci na vývoji pokynů týkajících se přírody a větrných farem s cílem je dokončit nejpozději v roce 2009.** V této souvislosti bude přihlédnuto k možnostem pro získání, uchování a rozšíření nejaktuálnějších vědeckých poznatků o vlivu větrných elektráren na životní prostředí. Kromě toho bude Komise dále pracovat na zavedení Evropské námořní sítě pro pozorování a sběr dat (EMODNET), která má usnadnit přístup k informacím užitečným pro posouzení vlivu na životní prostředí.

Jak je výše zdůrazněno, pomáhá strategické plánování nalézt rovnováhu mezi různými zájmy zúčastněných stran, kterých se potenciální výstavba větrných parků týká. **Proto je pro zvýšení jistoty vývojových týmů důležité, aby byla určena v rámci sítě Natura 2000 podle směrnice o stanovištích a směrnice o ptácích chráněná území v mořském prostředí.** Určení těchto lokalit má již značné zpoždění, a Komise již vytvořila pokyny, které mají pomoci členským státům identifikovat a správně zvolit chráněná území v mořském prostředí. Teď jsou tedy na tahu členské státy a **Komise přijme všechna nezbytná opatření, aby zajistila, že tyto lokality budou včas a vhodným způsobem určeny.**

3.4. Integrace rozsáhlé produkce větrné energie na moři do rozvodné sítě budoucnosti

Je pravděpodobné, že pokud se současná rozvodná síť nepřizpůsobí změnám v infrastruktuře výroby energie, může velký rozvoj větrné energie na moři této síti způsobit potíže. Tímto problémem se již zabývá evropský koordinátor pro větrnou energii na moři v severní Evropě a tento problém je také předmětem detailních technických šetření v rámci projektů jako TradeWind³⁷ a Studie o integraci evropské větrné energie (EWIS³⁸).

Předtím, než bude přesně kvantifikován rozsah a povaha tohoto problému, není možné poskytnout konečnou odpověď na otázku, jak ho vyřešit. Jakékoliv potenciální řešení však bude pravděpodobně zahrnovat novou přenosovou kapacitu a přínos moderní technologie „inteligentní sítě“, která by zahrnovala „inteligentní“ řízení poptávky, ukládání energie (dost možná prostřednictvím větší elektrifikace v odvětví dopravy) a obecně integraci v rámci soustav.

Širší a odpovídající kontext pro celou tuto debatu poskytnou Zelená kniha pro transevropské energetické sítě, která byla přijata paralelně s tímto sdělením, další práce evropského

³⁷ www.trade-wind.eu

³⁸ www.wind-integration.eu

koordinátora a užší spolupráce mezi energetickými regulačními orgány a provozovateli elektroenergetických přenosových soustav, jak je popsáno v bodě 3.2.

4. ZÁVĚRY

Větrná energie na moři je přirozeným zdrojem pro výrobu elektřiny s velkým potenciálem, který zůstává z valné části nevyužit. Větrná energie na moři může a musí významně přispět ke splnění cílů energetické politiky EU, a to prostřednictvím významného navýšení instalované kapacity v porovnání s dneškem (řádově 30–40krát do roku 2020 a 100krát do roku 2030).

Rozvoj nezbytné technologie, kapacita průmyslového dodavatelského řetězce a plánovací a schvalovací procesy projektů zaberou určitý čas. Aby byly investice poskytnuty včas do roku 2020, toto odvětví naléhavě potřebuje více jistoty a stabilní a příznivé rámcové podmínky. Závazný cíl 20 % pro energii z obnovitelných zdrojů a balíček opatření pro oblast energetiky a klimatu budou pro dosažení uvedeného cíle klíčové, ale členské státy, které disponují zdroji větrné energie na moři, by měly na základě tohoto rámce a navržených vnitrostátních akčních plánů jasně vyjádřit, jaké jsou jejich ambice, co se týče větrné energie na moři, a přijmout nutná opatření.

Komise zase v plném rozsahu uskuteční všechny stávající nebo nedávno vydané iniciativy EU, jak je uvedeno výše, a pokud to bude nutné, podnikne další kroky. Komise zejména:

- bude usilovat o **usnadnění regionální spolupráce** mezi členskými státy, energetickými regulačními orgány, provozovateli elektroenergetických přenosových soustav (TSO) a dalšími zúčastněnými stranami **ohledně plánování rozvodných sítí a umístění větrných elektráren na moři**, a to **za použití nástrojů, zavedených ve „třetím balíčku“, a koordinační platformy vytvořené Evropským koordinátorem** pro větrnou energii v oblastech Baltského a Severního moře;
- bude vybízet členské státy, aby prováděly **územní plánování námořních prostor** v souladu s principy nadcházejícího plánu Komise na územní plánování námořních prostor, který má prostřednictvím transparentních rozhodovacích procesů pomoci regulovat konkurenční a vzrůstající využívání moří a dosáhnout tak optimálního výběru lokality větrných elektráren;
- bude podporovat provozovatele elektroenergetických přenosových soustav, aby zintenzivnily spolupráci, která by uvedla v praxi **příznivější regulativní podmínky pro investice do nadnárodních rozvodných sítí na moři**, pro přeshraniční obchod a pro rozvoj účinných vyrovnávacích trhů s elektřinou;
- bude klást **důraz na výzkum větrné energie na moři** podle Sedmého rámcového programu pro výzkum, technický rozvoj a demonstrace (FP7) a v souvislosti s Evropskou průmyslovou iniciativou týkající se větrné energie a sdělením o financování nízkouhlíkových technologií oznámeným v plánu SET, **přezkoumá možnosti pro intenzivnější podporu urychlení vývoje a uvedení větrné energie vyprodukované na moři na trh a jiných obnovitelných zdrojů energie na moři s výhledem na splnění cílů energetické politiky EU**;

- zdůrazní v rámci budoucích návrhů **evropského programu Inteligentní energie** opatření, která mají umožnit zdolání překážek netechnologického rázu bránící využití větrné energie na moři;
- dokončí konkrétní **pokyny pro uplatnění právních předpisů EU v oblasti životního prostředí** týkajících se větrných farem a přijme všechna nezbytná opatření, aby **zajistila, že členské státy včas vymezí chráněná území** v mořském prostředí podle směrnice o stanovištích a směrnice o ptácích, s cílem zvýšit jistotu vývojových týmů ohledně plánování a přispět k realizaci cílů EU v oblasti biologické rozmanitosti;
- **bude považovat rozsáhlou integraci větrných elektráren na moři do elektrických rozvodných sítí za jeden z klíčových bodů v návaznosti na Zelenou knihu pro transevropské energetické sítě** a zároveň přihlédně k probíhajícím studiím a práci evropských provozovatelů elektroenergetických přenosových soustav.